Európsky parlament
2019-2024

Výbor pre zahraničné veci

2023/2052(INI)

24.10.2023

NÁVRH SPRÁVY

o odporúčaní Európskeho parlamentu Rade, Komisii a podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku o situácii v Sýrii
(2023/2052(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajkyňa: Nathalie Loiseau

OBSAH

strana

NÁVRH ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

NÁVRH ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Rade, Komisii a podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku o situácii v Sýrii
(2023/2052(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na článok 118 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A9-0000/2023),

A. keďže ženevský proces a astanský proces zlyhali, pretože sýrsky režim neustále odmieta vážne rokovať o politickom riešení s opozíciou;

B. keďže od roku 2011 v dôsledku násilných aktov ozbrojených a teroristických skupín, ale najmä v dôsledku tvrdých represií sýrskeho režimu s pomocou jeho spojencov voči vlastnému ľudu, zahynulo pol milióna Sýrčanov a 14 miliónov bolo vysídlených; keďže tieto represie zahŕňali opakované použitie chemických zbraní, zápalných bômb, barelových bômb, riadených striel a konvenčného leteckého bombardovania civilistov; keďže v koncentračnom systéme tohto režimu je najmenej 150 000 Sýrčanov nezvestných a rodiny stále nie sú informované o osude svojich príbuzných;

C. keďže autoritárske zahraničné subjekty, najmä Rusko, milície Wagnerovej skupiny, Hizballáh a Irán, zohrávali od roku 2011 ničivú úlohu pre krajinu a keďže sýrsky režim nespravuje celé štátne územie a môže zostať pri moci len s podporou týchto zahraničných aktérov;

D. keďže Turecko sa pravidelne zapája do rozsiahlych ozbrojených akcií na sýrskom území;

E. keďže ISIS sa pred konaním medzinárodnej koalície dopustil zločinov proti ľudskosti vrátane genocídy na územiach, ktoré sú dočasne pod jeho kontrolou;

F. keďže na aktíva 289 osôb a 70 subjektov priamo zapojených do represií voči obyvateľstvu sa vzťahujú európske sankcie;

G. keďže v dôsledku pretrvávajúcich obštrukcií Ruska v Bezpečnostnej rade OSN sa medzi Tureckom a oblasťami, ktoré režim nespravuje, je otvorený len jeden hraničný priechod na poskytovanie medzinárodnej humanitárnej pomoci;

H. keďže niekoľko krajín v regióne začalo proces normalizácie svojich vzťahov so sýrskym režimom, čo viedlo k opätovnému začleneniu Sýrie do Ligy arabských štátov;

I. keďže EÚ a jej členské štáty sú najväčšími darcami pre ľudí postihnutých konfliktom od roku 2011, pričom objem pomoci predstavuje 30 miliárd EUR; keďže európska pomoc prisľúbená na bruselskej konferencii v júni 2023 predstavuje 3,8 miliardy EUR z celkovej sumy 5,6 miliardy EUR; keďže EÚ a členské štáty poskytli núdzovú pomoc počas zemetrasenia v Sýrii a 23. februára 2023 EÚ rozhodla o dočasnej humanitárnej výnimke zo sankcií na uľahčenie poskytovania pomoci obetiam;

J. keďže sýrsky štát dostatočne nerieši základné potreby obyvateľstva, hospodárska situácia krajiny je mimoriadne neistá a Sýria sa zmenila na narkoštát;

1. odporúča Rade, Komisii a podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku v súvislosti s politikou týkajúcou sa Sýrie, aby:

Politický vývoj

a) pripomenuli podporu Únie, pokiaľ ide o sýrske demokratické ambície, ktoré v krajine pretrvávajú, a to aj napriek úplným represiám režimu od pokojných protestov v roku 2011 s cieľom udržať pri moci Asadov klan, a to s rozhodujúcou vojenskou a finančnou pomocou Iránu a Ruska;

b) zdôraznili osobitnú zodpovednosť režimu za smrť pol milióna civilistov, zničenie krajiny, vysídľovanie väčšiny obyvateľstva, mučenie a zmiznutie 150 000 ľudí v systéme koncentračných táborov, za používanie chemických zbraní proti civilnému obyvateľstvu a systematické ničenie akejkoľvek pokojnej opozície;

c) sa postavili proti akejkoľvek normalizácii Assadovho režimu bez toho, aby neprišlo k podstatným a overiteľným zmenám vo vykonávaní rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 2254 (2015) vrátane prepustenia politických väzňov, informovania rodín obetí o osude zmiznutých osôb a ukončenia akýchkoľvek útokov na poskytovanie humanitárnej pomoci a kladenia prekážok;

d) zdôraznili, že napriek zvrchovanému rozhodnutiu niektorých arabských štátov opätovne prijať Sýriu do Ligy arabských štátov sýrsky režim nevysiela signál, že by chcel bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorého je krajina pôvodom a ktoré ovplyvňuje celý región; odsúdili rodinu Asada a jej spojencov vrátane Hizballáhu za ovládanie obchodu s drogou kaptagon, ktorý sa odhaduje na 57 miliárd USD; vzali na vedomie, že brat Baššára al-Asada velí armáde, ktorá je zodpovedná za uľahčenie jej výroby;

e) zdôraznili, že príčinou súčasnej hospodárskej situácie nie sú cielené európske sankcie voči jednotlivcom a subjektom zapojeným do represií, ale represie, nehospodárnosť a korupcia režimu;

f) urýchlene poskytli dôveryhodným medzinárodným humanitárnym organizáciám spoľahlivé, rozsiahle a jasné výnimky; čo najviac harmonizovali výklad nariadenia o reštriktívnych opatreniach v Sýrii členskými štátmi a v tejto súvislosti uplatňovali rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 2664 (2022) o humanitárnej pomoci;

g) uvítali odvahu demonštrantov v mestách Souweida a Deraa, ktorí od augusta 2023 opäť pokojne protestovali proti Asadovmu režimu;

Bezpečnosť

h) vyjadrili poľutovanie nad tým, že stovky iránskych a ruských základní a milícií sú stále prítomné na sýrskom území; vyjadrili znepokojenie nad hospodárskym vykorisťovaním krajiny predátorskými zahraničnými mocnosťami;

i) odsúdili útoky tureckých síl a ich okupáciu sýrskych území na severe; vyjadrili hlboké znepokojenie nad pretrvávaním radikálnej islamistickej opozície v provincii Idlib; podporovali udržanie medzinárodnej koalície proti Islamskému štátu, ktorá je aj napriek významným porážkam naďalej v Sýrii aktívna;

j) zdôraznili úlohu sýrskych demokratických síl v boji proti Dá'iš;

k) naliehali na členské štáty, aby pokračovali v repatriácii svojich štátnych príslušníkov, ktorí sa nachádzajú v džihádistických táboroch Al-Hol a Roj, a aby ich súdili za ich zločiny;

l) zintenzívnili úsilie v boji proti ruským dezinformáciám o Sýrii, a to aj v arabčine;

Boj proti beztrestnosti

m) zdôraznili, že boj proti beztrestnosti v Sýrii je pre Európu morálnou a politickou nevyhnutnosťou; uvítali justičný pokrok francúzsko-nemeckého spoločného vyšetrovacieho tímu pre 11 000 tiel obetí mučenia uvedený v Césarovej správe, pozastavenie členstva Sýrie v Medzinárodnej organizácii pre zákaz chemických zbraní a pokrok dosiahnutý v Nemecku, Francúzsku a Švédsku pri postavení sýrskych zločincov pred súd;

n) naliehali na automatickú výmenu informácií medzi všetkými členskými štátmi o vojnových zločincoch, ktorých žiadosť o azyl bola zamietnutá podľa článku 1 časť F dohovoru o utečencoch;

o) vyzvali na výmenu odborných znalostí a tlmočníkov medzi justičnými a policajnými orgánmi a na vymenovanie prokurátora pre zločiny proti ľudskosti v každom štáte; požiadali, aby sa Sýrčanom, ktorí sa uchádzajú o právne vzdelanie, osobitne pridelili európske štipendiá;

p) vyzvali členské štáty, aby zriadili európsky fond pre obete zločinov proti ľudskosti v Sýrii vytvorením právneho rámca umožňujúceho prevod zmrazených finančných prostriedkov spojených s nelegálne nadobudnutým majetkom sýrskeho režimu rodinám obetí;

q) uvítali prijatie rezolúcie Valného zhromaždenia OSN z 29. júna 2023, ktorou sa zriaďuje inštitúcia pre nezvestné osoby v Sýrii, a pokračujúce financovanie medzinárodného, nezávislého a nestranného mechanizmu na podporu vyšetrovania najzávažnejších trestných činov spáchaných v Sýrii od roku 2011;

Humanitárna pomoc a utečenci

r) vyzvali medzinárodné spoločenstvo, aby na bruselskej konferencii v roku 2024 urýchlene zvýšilo svoju humanitárnu pomoc pre 15,3 milióna Sýrčanov, ktorí sú od nej každodenne závislí; trvali na prístupe k čistej vode, vzdelávaniu a dlhodobej rozpočtovej podpore prispôsobenej potrebám žien; pripomenuli, že EÚ je v tejto súvislosti najväčším prispievateľom; uvítali pokračujúce úsilie Libanonu, Jordánska, Turecka a Iraku o prijatie 6 miliónov utečencov v ťažkých hospodárskych podmienkach;

s) odsúdili systematické pokusy sýrskeho režimu o odklonenie medzinárodnej humanitárnej pomoci a jej presun milíciám, ako aj manipuláciu výmenných kurzov s cieľom získať väčšinu pomoci na územiach pod jeho kontrolou;

t) dôrazne odsúdili nespočetné vetá Ruska proti poskytovaniu pomoci ľuďom na severe; opäť odsúdil jeho pokusy poškodiť imidž bielych prilieb;

u) pripomenuli, že Sýriu nemožno úplne ani čiastočne považovať za bezpečnú krajinu pre návrat jej utečencov, ktorí utiekli do Európy pred zločinmi režimu a ktorým hrozí mučenie a nedobrovoľné zmiznutie, ak sa vrátia do Sýrie;

2. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto odporúčanie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a aby bolo preložené do arabčiny a uverejnené v tomto jazyku.